

Flerpartimotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2981

av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD)

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Sammanfattning

Sverige är och ska vara ett grönt föregångsland. Att åstadkomma ett gott livsklimat för människor, djur och natur är en central politisk uppgift. De klimat- och miljöutmaningar som vårt samhälle står inför vill Alliansen möta med åtgärder som bygger på kunskap, på bästa tillgängliga teknik och på vad som är samhällsekonomiskt effektivt. Tillväxt är en förutsättning för att vi ska kunna komma tillrätta med världens utmaningar på miljö- och klimatområdet. Den är även en välkommen effekt av ett medvetet miljöarbete. Klimat-, miljö- och energiutmaningarna innebär en möjlighet för svenska företag när den internationella efterfrågan på hållbara och resurseffektiva varor och tjänster ökar.

Vi vill bygga vidare på Sveriges goda möjligheter att leda utvecklingen genom forskning, tillgången till naturresurser och det breda engagemang som finns i samhället kring miljö- och klimatfrågor. Klimathotet möts bäst genom effektiva styrmedel som bidrar till både teknikutveckling och förändrat beteende.

Alliansen har stärkt svensk miljö- och klimatpolitik, och vi når resultat. Utsläppen av växthusgaser i Sverige har minskat med 14 procent sedan 2006. Under motsvarande period har andelen förnybar energi ökat med över 8 procentenheter och Sverige är med över 50 procent förnybar energi det land i EU som har högst andel. Sedan 2006 har antalet miljöbilar ökat kraftigt, och vindkraften står för tio gånger mer el. Även på andra områden ser vi framsteg. Den årliga tillförseln av kväve till Östersjön har minskat. Arealen skyddad natur ökade under alliansregeringens tid med 350 000 hektar, vilket motsvarar en yta större än Gotland. De statliga företagen har fått tydliga mål att stärka sitt hållbarhetsarbete. Vi har ökat statens miljöbudget med fem miljarder kronor sedan 2006.

Alliansens politik fokuserar på konkreta styrmedel och på att skapa incitament för företag och människor. Dessutom skapar alliansregeringens energiöverenskommelse tydlighet kring hur ekologisk hållbarhet, god konkurrenskraft och trygg energiförsörjning uppnås. Kontrasten är tydlig mot regeringens symbolåtgärder som ofta har en tveksam effekt.

Ambitiösa mål och en tydlig strategi är avgörande i miljö- och klimatarbetet. Alliansregeringen lyckades förhandla fram att EU skulle kunna justera upp sina mål efter klimatmötet i Köpenhamn, för att fortsätta vara en drivande kraft och ett föredöme i klimatarbetet. Nu accepterar regeringen det rakt motsatta, nämligen att EU ska kunna sänka sina ambitioner ytterligare efter Parismötet, beroende på hur omvärlden agerar. Det minskar Sveriges inflytande vid förhandlingsbordet i EU i synnerhet och i bredare internationella forum i allmänhet.

Det är anmärkningsvärt att regeringen inte avsätter tillräckliga medel för eller förlänger satsningen på supermiljöbilspremien, då det råder stor osäkerhet kring hur regeringen ska utforma det planerade bonus–malus-systemet som föreslås ersätta supermiljöbilspremien. Det är dessutom beklagligt att regeringen avstår från att satsa på laddstolpar vilket försvårar omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta.

Regeringen vill införa ett klimatpolitiskt ramverk. Internationella erfarenheter, från bland annat Tyskland och Storbritannien, visar att effekterna av ett sådant ramverk kan bli negativa såväl för klimatet som för statskassan. Regeringen vill dessutom återinföra det kritiserade Klimpbidraget i ny form, omdöpt till Kloktstöd, för att främja lokala klimatinvesteringar. Klimp kännetecknades av att vara byråkratiskt och centralstyrt, och innebar höga administrativa kostnader. Konjunkturinstitutet ifrågasatte Klimpbidraget och det är oklart om de påstådda utsläppsminskningarna faktiskt uppnåddes, då bidraget i huvudsak gick till redan lönsamma åtgärder. Alliansregeringen tog bort Klimpbidraget och ersatte det med investeringar i klimatåtgärder med större, dokumenterad effekt. Översvämningsmygg är ett återkommande och omfattande problem för många kommuner och påverkar människors livskvalitet på ett negativt sätt. Det är beklagligt att regeringen väljer att skjuta ifrån sig ansvaret för bekämpningen och kräver att finansieringen och hanteringen ska skötas på regional och lokal nivå. Alliansen anser att det är viktigt att drabbade kommuner fortsätter få stöd för bekämpningen av översvämningsmygg.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en kontrollstation för klimat- och energipolitiken 2015.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja svensk miljöteknikexport.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bra villkor för egenproducerad förnybar el.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att effektivisera tillståndsprocessen för att ansluta en ny kund till elnätet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt stöd till kommuner som drabbas av översvämningsmygg.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge de förnybara drivmedlen fortsatt långsiktiga och goda förutsättningar och särskilt premiera drivmedel med stor klimatnytta.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma och införa ett bonus–malus-system för miljövänliga bilar senast den 1 januari 2017.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om supermiljöbilspremierna.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fordonsskatten.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största utsläppsländerna tar ett betydande ansvar.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurserna till de svenska klimatinvesteringarna i andra länder.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom bättre upphandlingsstöd bidra till att kommunerna kan ställa miljö- och hälsokrav vid kommunal upphandling.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljö- och hälsofarliga kemikalier.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra det enklare för hushåll att lämna in textilier, kläder och elektronik till återvinning.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra miljöövervakningen av vatten- och havsmiljön och satsa på ett nytt forskningsfartyg.

Anslagsanvisning

Tabell 1. Moderaternas, Centerpartiets, Folkpartiet liberalernas och Kristdemokraternas förslag till anslag för 2015 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor).

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (A)
1:1 Naturvårdsverket	413 559	-35 300
1:2 Miljöövervakning m.m.	356 214	-75 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	999 535	-350 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	603 018	-183 000
1:5 Miljöforskning	75 990	
1:6 Kemikalieinspektionen	209 052	
1:7 Avgifter till internationella organisationer	183 131	
1:8 Supermiljöbilspremie	100 000	+115 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	219 104	
1:10 Klimatanpassning	165 000	-50 000
1:11 Inspire	20 000	
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	741 565	-75 000
1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar	183 000	
1:14 Internationellt miljösamarbete	33 900	
1:15 Hållbara städer	80 000	
1:16 Skydd av värdefull natur	1 375 000	-660 000
1:17 Havs- och vattenmyndigheten	227 974	-20 000
1:18 Klimatinvesteringar i kommuner och regioner	200 000	-200 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	55 513	
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	639 863	
Summa	6 881 418	-1 533 300

Tabell 2. Moderaternas, Centerpartiets, Folkpartiet liberalernas och Kristdemokraternas förslag till anslag för 2015 till 2018 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (miljoner kronor).

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	2015	2016	2017	2018
1:1 Naturvårdsverket	-35,3	-50,3	-50,3	-50,3
1:2 Miljöövervakning m.m.	-75,0	-50,0	-50,0	-50,0
1:3 Åtgärder för värdefull natur	-350,0	-350,0	-350,0	-350,0
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	-183,0	-88,0	-75,0	-90,0
1:5 Miljöforskning				
1:6 Kemikalieinspektionen				
1:7 Avgifter till internationella organisationer				
1:8 Supermiljöbilspremie	+115,0	+115,0		
1:10 Klimatanpassning	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0
1:11 Inspire				
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	-75,0	-75,0	-75,0	-75,0
1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar		+2,0	+2,0	+2,0
1:14 Internationellt miljösamarbete		-7,0		
1:15 Hållbara städer				
1:16 Skydd av värdefull natur	-660,0	-570,0	-590,0	-590,0
1:17 Havs- och vattenmyndigheten	-20,0	-10,0	-10,0	-10,0

1:18	Klimatinvesteringar i kommuner och regioner	-200,0	-600,0	-600,0	-600,0
2:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader				
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning				
	Summa	-1 533,3	-1 733,3	-1 848,3	-1 863,3

En långsiktig klimat- och energipolitik

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning och kräver såväl regionala och nationella som globala lösningar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Flera EU-länder har inte lyckats ställa om sin energianvändning från fossila källor och vissa har till och med ökat sitt beroende av dem genom att stänga ner kärnkraft eller investera för lite i förnybara källor. Sverige ska fortsatt investera i förnybar energi och vi ska vårda den energiöverenskommelse som alliansregeringen träffat. Den ger stabila förutsättningar för industrin och en miljömässigt hållbar inriktning på energipolitiken.

Den som förorenar klimatet ska betala för sig. Grunden i vår klimatpolitik är principen om ett pris på koldioxid. Koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat utsläppshandelssystem inom EU är effektiva styrmedel och centrala delar i svensk klimatpolitik. Den långsiktiga vision som alliansregeringen antog är att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Vi tillsatte en utredning, Klimatfärdplan 2050, för att ta fram en strategi för hur Sverige ska nå dit. Genom denna inriktning bidrar Sverige på ett ambitiöst sätt till de globala utsläppsreduktioner som behövs på lång sikt. Under nästa år vill vi genomföra en kontrollstation för klimat- och energipolitiken för att analysera hur energisystemet utvecklats i förhållande till de målsättningar som satts upp till 2020.

Sverige exporterar kolsnål el till Europa. På så sätt klarar vi våra egna behov samtidigt som vi bidrar till minskade klimatutsläpp på vår kontinent. Genom ett gott näringslivsklimat, forskning och effektiva styrmedel öppnas nya möjligheter inom energieffektivisering, transporter, energilagring och smarta elnät som kan stärka vår konkurrenskraft och öppna nya exportmöjligheter. Vi vill därför fortsätta främja svensk miljöteknikexport. För att stimulera produktion av förnybar el vill vi sänka skatten för egenproducerad förnybar el och effektivisera tillståndsprocessen för att ansluta en ny kund till elnätet.

Hållbara transporter

Den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen är transportsektorn. Den står för omkring en tredjedel av Sveriges koldioxidutsläpp och är beroende av import av energiråvara. Alliansregeringen genomförde en lång rad insatser för att minska vägtransporternas beroende av fossil energi, och vi kan redan se resultaten. Utsläppen minskar och andelen förnybara drivmedel ökar kraftigt.

Det krävs långsiktiga och effektiva styrmedel för att öka andelen förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och eldrift samt utveckla effektivare transporter. Att främja teknikutveckling inom detta område är avgörande för vår möjlighet att nå ett hållbart transportsystem. Målet är att Sverige ska bryta beroendet av fossila drivmedel.

Vi vill ge de förnybara drivmedlen fortsatt långsiktiga och goda förutsättningar och särskilt premiera drivmedel med stor klimatnytta genom att skattebefria andra generationens biodiesel, HVO (hydrerade vegetabiliska och animaliska oljor och fetter). Vi vill dessutom införa ett system där mer miljöanpassade fordon premieras vid inköpstillfället genom en bonus, medan fordon med höga utsläpp av koldioxid får högre fordonsskatt, ett så kallat bonus–malus-system. Ett sådant system ska finnas på plats senast den 1 januari 2017. I avvaktan på att det träder i kraft vill vi förlänga och förstärka supermiljöbilspremien. Vi vill därutöver höja fordonsskatten genom att höja koldioxidbeloppet samt införa ett statligt stöd till utbyggnad av laddstolpar för elbilar på 75 miljoner kronor per år.

Ett globalt klimatavtal

Sverige ska vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största utsläppsländerna tar ett betydande ansvar. Inför FN:s klimatmöte i Paris vill vi att EU befäster sitt ledarskap. Ett kraftfullt och konstruktivt EU krävs för att åstadkomma ett globalt klimatavtal som håller den globala uppvärmningen under två grader. Det är särskilt viktigt för att ge europeiskt näringsliv och andra aktörer i samhället långsiktig vägledning.

Alliansregeringens förhandlingslinje i EU var att medlemsländerna skulle enas om ett klimatmål där utsläppen ska minska med sammantaget 50 procent till år 2030. 40 procentenheter ska uppnås internt inom EU, under förutsättning att det sker genom en kostnadseffektiv fördelning mellan EU:s medlemsländer. De resterande 10 procentenheterna ska ske via internationella mekanismer i samband med att andra utvecklade länder tar sin andel av utsläppsminskningarna. Regeringen saknade i förhandlingarna i oktober 2014 en tydlig ståndpunkt i denna fråga och ville ha mandat att kunna sänka ambitionerna, vilket Alliansen sade nej till. Regeringen gick trots detta

med på att sänka ambitionerna i EU-förhandlingarna. Resultatet blev att EU nu kan sänka sina ambitioner ytterligare efter Parismötet, beroende på hur omvärlden agerar.

Sverige och EU har en skyldighet gentemot utvecklingsländerna att bidra till deras klimatanpassning och utsläppsminskningar. Det ger positiva effekter för hållbar utveckling, inte minst tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad, och ökar möjligheterna att nå klimatmålen på ett kostnadseffektivt sätt. Alliansen vill fortsätta förstärka de svenska klimatinvesteringarna i andra länder. Exempelvis vill vi förstärka resurserna till projekt inom CDM (clean development mechanism) för att stödja utvecklingsländers anpassning till klimatförändringens skadliga inverknings. Utöver att CDM-projekten konkret bidrar till hållbar utveckling går även två procent av alla utsläppsminskningensenheter till anpassningsfonden under Kyotoprotokollet. Fonden anses, både av utvecklingsländer och utvecklade länder, fungera väldigt väl. Det vore önskvärt av regeringen att göra en liknande prioritering. Vi vill att Sverige fortsätter driva på för kompletterande insatser vid sidan av klimatförhandlingarna. Vi vill även att Sverige ska arbeta för en global utsläppsmarknad och ett globalt pris på koldioxidutsläpp.

Den internationella koalitionen som Sverige varit med och startat, som syftar till att begränsa kortlivade klimatgaser som sot och metan i atmosfären, ska öka sina insatser. Takten i att fasa ut länders fossilbränslesubventioner måste öka. Likaså måste fler finansinstrument och investeringsmodeller återspegla vinsterna med att agera för klimatet.

En giftfri miljö

Att åstadkomma en giftfri miljö är en av Alliansens huvudprioriteringar i miljöpolitiken. Alla ska kunna vara trygga med att produkter på marknaden inte skadar människor och miljö. Det gäller i synnerhet de produkter som barn omger sig med. Vi vill att de ska vara fria från farliga ämnen. Den offentliga verksamheten har ett viktigt ansvar i detta. Genom bättre upphandlingsstöd kan vi bidra till att kommunerna kan ställa miljö- och hälsokrav vid kommunal upphandling, med en särskild insats för att stödja kommunerna att kunna upphandla giftfritt till sina förskolor.

EU måste öka takten när det gäller att begränsa användningen av eller fasa ut särskilt farliga ämnen så som hormonstörande ämnen, kvicksilver och bromerade flamskyddsmedel. Det måste också bli lättare att förbjuda farliga kemikalier i grupp. En utredning ser för tillfället över möjligheten att införa nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från olika varugrupper, till exempel kläder,

leksaker och hemelektronik. Utifrån den utredningen vill vi införa en skatt på miljö- och hälsofarliga kemikalier.

Vi ska ta bättre vara på vårt avfall och öka möjligheterna till återvinning. Bättre insamling och återvinning av avfall leder också till att miljöfarliga ämnen kan tas omhand och kretsloppen avgiftas. Alliansregeringen höjde målen för insamling och återvinning av förpackningar, returpapper och elektronik och skärpte kraven på att hushållen ska ha tillgång till enkla och tydliga insamlingssystem. Vi vill fortsätta att göra det enkelt för hushållen att lämna in material till återvinning, återanvändning och insamling, inte minst textilier, kläder och elektronik.

Levande vatten – renare hav

Sverige har minskat utsläppen av kväve och fosfor mer än något annat land runt Östersjön under det senaste decenniet. Alliansen vill fortsätta arbetet för en ren Östersjö och friska vattendrag i hela Sverige. Sverige ska vara en pådrivande kraft i havsmiljöarbetet, mot övergödning, giftiga utsläpp och nedskräpning, både regionalt och internationellt.

En bra miljö i våra hav och vatten är också viktigt för flera näringar, som turismen och fisket. Torsk, ål och lax hotas inte bara av miljöproblem utan också av överfiske, vandringshinder och marint skräp. Vi vill att Östersjöns och Västerhavets fiskbestånd ska vara livskraftiga och att man utan oro ska kunna äta den fisk som fiskas här.

Alliansregeringen satsade särskilt på det marina skyddet och åtog sig att skydda och bevara de mest värdefulla tio procenten av Sveriges marina områden till år 2020, vilket skulle innebära en ökning med minst 570 000 hektar från dagens nivå. Det är viktigt att den nya regeringen fullföljer alliansregeringens satsningar på havsmiljön.

Noggrann mätning och uppföljning av miljötillståndet i svenska hav och vatten är nödvändigt för att vi ska få tillräcklig kunskap om halterna av skadliga ämnen i dricksvatten och fiskbestånd. Därför vill vi förbättra miljöövervakningen av vatten- och havsmiljön och satsa på ett nytt forskningsfartyg.

Lena Ek (C)

Ulf Berg (M)

Fredrik Malm (FP)

Magnus Oscarsson (KD)